

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-187>

УДК 336:330

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ФІНАНСУВАННІ «ЗЕЛЕНИХ» ПРОЄКТІВ: СВІТОВИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

ACTUALIZATION OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN FINANCING «GREEN» PROJECTS: GLOBAL AND NATIONAL DIMENSION

Карлін Микола Іванович

доктор економічних наук, професор,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1421-1066>

Проць Василь Ігорович

доктор філософії фінансів,
банківської справи та страхування, старший викладач,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9262-267X>

Karlin Mykola, Prots Vasyl

Lesya Ukrainka Eastern European National University

У статті обґрунтовано необхідність використання можливостей такої складової публічних фінансів як фінанси публічно-приватного партнерства для «зеленої» відбудови економіки України. Нестача бюджетних коштів у держави та органів місцевого самоврядування за умов воєнного стану в Україні зумовлює пошук нових джерел коштів для розбудови «зеленої» економіки відповідно до вимог ЄС, оскільки наша країна отримала статус кандидата на вступ до цієї організації. Досліджено практику використання в Україні нових форм публічно-приватного партнерства, насамперед це стосується міжмуніципально-приватного партнерства та міждержавно-муніципально-приватного партнерства. Все це вимагає активнішого застосування в Україні фінансів публічно-приватного партнерства, зміст, структуру та суб'єкти яких поки до кінця не з'ясовані як в світі, так й в Україні.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, територіальні громади, «зелені» облигації, фіскальна децентралізація, міжбюджетне регулювання, механізм фінансування, фінансові ресурси.

To accelerate the overcoming of the consequences of Russia's aggression against Ukraine, there is a need for broader use of the public-private partnership finance opportunities. Instead, the problem is that the scope and structure of this partnership have not yet been fully explored, which makes it difficult to utilize the partnership's funds. At the same time, practice shows that in the context of overcoming the consequences of the Russian-Ukrainian war in Ukraine, new forms of public-private partnership began to be used, the financial resources of which are important to identify and apply for the accelerated reconstruction of Ukraine and including the implementation of "green" projects. This applies primarily to intermunicipal-private partnerships and interstate-municipal-private partnerships. In addition, for this, it is important to attract funds not only from the state and private structures within the framework of public-private partnerships, but also from territorial communities, since after the fiscal decentralization carried out in Ukraine in 2015-2020, local governments significantly increased their financial resources, which they began to partially use for the implementation of "green" projects. By combining these funds through interbudgetary regulation, we can achieve a synergistic effect in accelerating the "green" recovery of our country's economy. Foreign investors are already prepared to allocate funds for these purposes in Ukraine (primarily for regions affected by the war), for whom it is necessary to create attractive tax and other financial conditions. In general, it is important to note that one of the key functions of public-private partnership is investment mobilization, which involves the ability to attract significant amounts of private capital for the implementation of public projects that the state and municipal authorities cannot carry out on their own. In addition to everything else, this will help accelerate the implementation of the European Green Deal in Ukraine and enable our country to join the European Union in a timely manner.

Keywords: public-private partnership, territorial communities, green bonds, fiscal decentralization, interbudgetary regulation, financing mechanism, financial resources.

Постановка проблеми. В умовах подолання наслідків російської агресії проти України виникла необхідність ширшого використання можливостей фінансів публічно-приватного партнерства, зміст та структура якого поки до кінця не досліджені. Аналіз практики показує, що в умовах російсько-української війни в Україні стали використовуватися нові форми публічно-приватного партнерства, фінансові аспекти яких важливо виявити та застосувати для прискореної відбудови економіки нашої країни. Насамперед це стосується виявлення фінансових особливостей реалізації «зелених» проєктів, оскільки після проведеної в Україні в 2015-2020 рр. фіскальної децентралізації в органів місцевого самоврядування значно збільшилися фінансові ресурси, які вони почали використовувати й на реалізацію «зелених» проєктів, тоді як у держави цих коштів не вистачає. Серед функцій ППП однією з найважливіших є інвестиційно-мобілізаційна, зміст якої полягає у здатності акумулювати значні обсяги недержавного капіталу для реалізації публічних проєктів, які держава та органи місцевого самоврядування не можуть реалізувати самостійно. Ці кошти вже сьогодні готові надавати Україні іноземні державні та приватні інвестори. Для цього у нашій країні важливо розробити відповідну законодавчу базу та мінімізувати корупційні ризики при використанні вказаних інвестицій, залучивши до цього широку громадськість на державному рівні та населення на місцях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Складність використання фінансів публічно-приватного партнерства при реалізації «зелених» проєктів пов'язано з тим, що їх особливості поки недостатньо аналізуються в українській науковій літературі. Публічно-приватне партнерство (ППП) у зарубіжній економічній літературі переважно розглядається в контексті державно-приватного партнерства (ДПП), що в свою чергу зводить до розуміння фінансів ППП та гальмує їх використання при реалізації «зелених» проєктів. Крім того, поки в різних країнах не існує однозначного трактування форм ДПП, на що звертають увагу П. Тарабановський, Л. Гриценко, А. Самойлікова, П. Була [1, с. 6]. До того ж, більшість країн світу, зокрема й Україна, як вважають І. С. Біла та Е. І. Іллічова, знаходяться лише на першому етапі формування публічно-приватного партнерства (ППП), коли ще не розроблена задовільна законодавча база для його використання [2]. Тому ряд українських вчених до сьогодні роблять

наголос на застосуванні ДПП при відбудові України: С. Богуславська [3], О. Вінник [4], В. Круглов [5], О. Конотопенко і С. Лапшин [6], Б. Шулюк [7]. Водночас треба взяти до уваги той факт, що в сучасних умовах відбувається трансформація взаємодії держави та бізнесових структур на користь останніх. Тому ряд авторів говорять про появу асиметричного партнерства в цих відносинах, що відображається у зростанні нерівності позицій сторін (держави та приватного сектору) у реалізації спільних проєктів [8, с. 520]. Причинами цього є домінування ТНК в глобальних ланцюгах створення вартості, залежність національних економік від зовнішніх інвестиційних коштів, обмежені фінансові можливості багатьох держав, в том числі й України, яка веде важку боротьбу з російським агресором. Натомість з'явилися роботи, автори яких підкреслюють необхідність використання ППП для подолання наслідків агресії росії проти України: Г. Кузьменко і А. Телендій [9], І. Петрова і П. Шилепницький [10], Б. Шулюк, Ю. Врубель, А. Матляк [11] та інші. Останній підхід є більш обґрунтованим, оскільки після проведеної в Україні в 2015-2020 рр. фіскальної децентралізації в органів місцевого самоврядування значно збільшилися фінансові ресурси, які вони почали використовувати й на реалізацію «зелених» проєктів, тоді як у держави цих коштів не вистачає. Загалом, треба взяти до уваги той факт, що серед функцій ППП однією з найважливіших є інвестиційно-мобілізаційна, зміст якої полягає у здатності акумулювати значні обсяги недержавного капіталу для реалізації публічних проєктів, які держава та органи місцевого самоврядування не можуть реалізувати самостійно. Останнє передусім відноситься й до фінансування «зелених» проєктів в умовах війни та майбутньої відбудови.

На наш погляд, в сучасних умовах ДПП доцільно трактувати як складову публічно-приватного партнерства, а до складу останнього потрібно включати і муніципально-приватне партнерство (МПП), як це робиться у багатьох демократичних країнах світу. Згідно досліджень Б. Шулюк, у розвинутих країнах переважну частку у загальному обсязі фінансування проєктів ДПП займають боргові фінансові інструменти (близько 60-80 %), а найдорожчим засобом фінансування цих проєктів є пайові фінансові інструменти (прості акції), які доцільно застосовувати у випадку нестачі інших джерел фінансування, або ж у разі необхідності покрити комерційні ризики

проєкту ДПП [12]. Дослідженням фінансових проблем побудови «зеленої» економіки присвятили свої роботи багато зарубіжних та українських вчених. Так, дослідженнями теоретичних і практичних аспектів концепції «зеленої» економіки та її фінансування займалися такі зарубіжні вчені, як: П. Содерхольм [13], М. Малербе і Ф. Саймон [14], І. Бе'рке і С. Йохансон [15], Н. Лінденберг [16], П. Озілі [17] та інші. Загалом, в світі до складових механізму фінансування «зелених» проєктів відносять такі елементи, як акції, біржові інвестиційні фонди та пайові інвестиційні фонди, в яких головна компанія чи низка компаній залучені до діяльності, що спрямована на покращення екологічного стану [18]. Суттєвий вклад у дослідження фінансового забезпечення «зелених» проєктів в Україні внесли І. Колодійчук, М. Куртяк [19], П. Юхименко, С. Батажок, Н. Якович [20], Т. Пимоненко [21] та інші. Вагомий вклад в дослідження сфери розвитку ринку «зелених» облігацій як одного із основних джерел фінансування «зелених» проєктів внесли такі українські вчені: О. Грубляк і А. Олексин [22]; О. Клименко і С. Мала [23], О. Рац [24], О. Щербакова [25], Р. Зварич та О. Масна [26].

Мета статті – дослідження використання можливостей фінансів публічно-приватного партнерства у фінансуванні «зелених» проєктів для відбудови економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. До сьогодні не існує однозначного розуміння змісту публічно-приватного партнерства, його видів та форм, що ускладнює використання його можливостей для фінансування «зелених» проєктів в Україні під час відбудови нашої країни. Проблемою є й те, що у ряді провідних країн світу (США, Німеччина, інші країни ЄС) під тиском політичних сил, які представляють інтереси ТНК, почали скорочувати програми з розвитку «зеленої» економіки, оскільки її запровадження веде до зростання цін на енергоносії та скорочення зайнятості у традиційних галузях економіки (передусім в автомобілебудуванні, металургійній промисловості та теплоенергетиці). Натомість проблему зростання цін на енергоносії та підтримання зайнятості в Україні при реалізації «зелених» проєктів може у значній мірі вирішити розвиток публічно-приватного партнерства.

Наш аналіз практики публічно-приватного партнерства в сучасних умовах в світі та в Україні дозволяє стверджувати, що до його видів слід віднести: 1) державно-при-

ватне партнерство; 2) державно-муніципально-приватне партнерство; 3) державно-муніципально-підприємницьке партнерство; 4) міжмуніципально-державно-приватне партнерство; 5) міжнародно-державно-приватне партнерство; 6) міжнародно-муніципально-приватне партнерство.

Аналіз практики використання ППП в світі та в Україні доводить, що фінанси ППП слід розглядати як систему фінансових взаємовідносин, що передбачає об'єднання фінансово-економічних зусиль держави, органів місцевого самоврядування, внутрішніх і зарубіжних інвесторів та спонсорів з розподілом ризиків, відповідальності й доходів при побудові чи реконструкції того чи іншого об'єкта, насамперед інфраструктурного. Таке трактування фінансів ППП треба мати на увазі при фінансуванні «зелених» проєктів для відбудови економіки нашої країни після війни та аргументації для подолання скептицизму країн та організацій-спонсорів, що будуть надавати Україні допомогу на пільгових умовах на реалізацію подібних проєктів.

У багатьох країнах фінанси публічно-приватного партнерства насамперед використовуються для розвитку відновлювальних джерел енергії (ВДЕ). Деяко в цьому плані здійснюється й в Україні. Так, за останні роки український приватний бізнес разом з міжнародними партнерами вклав в Україні в проєкти ВДЕ 10 млрд євро, передусім в сонячну та вітрову енергетику. Зокрема, сонячна енергетика є основою ВДЕ, а її частка становить до 75 % від загального обсягу відновлювальної генерації у нашій країні. Позитивом є те, що бізнес вкладає кошти не тільки в неї, а й у системи накопичення енергії (УЗЕ), що потрібно фінансово підтримати державою, оскільки це забезпечить стабільну роботу об'єктів сонячної генерації протягом доби, чого поки не вистачає. Крім сонячних електростанцій (СЕС) перспективними в Україні є й вітрові електростанції (ВЕС), які підтримуються іноземним бізнесом. Так, уряд Нідерландів, де вітрова енергетика дуже розвинута, пообіцяв виділити 300 млн євро на реконструкцію і відновлення таких об'єктів в Україні. Водночас територіальним громадам треба вирішити питання з виділенням землі під подібні підприємства в Україні, оскільки побудова СЕС і ВЕС може негативно впливати на сталий розвиток цих громад в гірських районах, на занепад туризму на їх територіях, тощо. Тому ряд громад на Закарпатті, а також багато екологічних фондів, виступають проти побудови

на їх територіях насамперед ВЕС, зокрема на полонині Боржава, хоча на полонині Руна рішенням суду будівництво ВЕС було дозволено. Натомість треба вказати на те, – будівництво на полонині Руна ведеться із значними відхиленнями від затвердженої документації, що викликає занепокоєння у громадян та екологічних організацій. Тому вирішенням подібних суперечок могло б стати запровадження елементів муніципально-приватного партнерства на вказаних територіях, де б територіальні громади за виділену землю отримали солідну компенсацію до місцевих бюджетів. Але поки цього не відбувається, про що свідчить продаж АРМА кількох сотень ділянок землі на полонині Боржава в Закарпатті фірмам, за максимально низькою ціною. Правда, на початку 2026 р. з цим продажем почали розбиратися компетентні органи, що дає надію на вирішення проблеми з цією землею в інтересах держави та територіальних громад Закарпаття.

Позитивно повинен вплинути на функціонування ринку відновної енергії в Україні прийнятий на початку лютого 2026 р. закон про удосконалення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії. Серед ключових положень цього закону привертає увагу його положення про те, що дія «зелених» аукціонів буде продовжена до 2034 р. Також планується впровадження нових фінансових інструментів підтримки проєктів ВДЕ, удосконалення системи гарантій походження електроенергії, що дозволить покращити умови виходу товарів українських виробників на ринок ЄС. Водночас, в Україні треба активніше розвивати публічно-приватне партнерство й при функціонуванні біогазового механізму виробництва тепла та енергії. При цьому треба враховувати, що у нашій країні майже 60 % наявних газових потужностей побудували приватні інвестори, решту державні та комунальні підприємства за власні кошти та з використанням міжнародної донорської допомоги. Загалом, при об'єднанні фінансових зусиль всіх суб'єктів публічно-приватного партнерства в його рамках можна досягнути синергетичного ефекту у розвитку біогазової генерації.

Важливість використання «зелених» фінансів ППП не тільки для держави, а й для українських компаній полягає в тому, що компанії які при реалізації «зелених» проєктів впроваджують принципи ESG (передусім, екологічні та соціальні), стають більш конкурентоспроможними, оскільки провадження

ESG-стандартів дозволяє компаніям знизити ризики, підвищити ефективність, збільшити капіталізацію, покращити свою репутацію та зменшити вартість позикового капіталу [27]. Так, провідні фінансові інституції світу взагалі не розглядають заявки бізнесу, якщо в них не прописані плани з досягнення окремих показників ESG (насамперед екологічних). Крім того, підприємства із звітністю за стандартами ESG можуть претендувати на зниження відсоткових ставок за кредитами, що важливо врахувати власниками таких підприємств в Україні.

В умовах війни та післявоєнної відбудови нашої країни важливою складовою фінансів ППП для реалізації «зелених» проєктів можуть стати кошти благодійних організацій та фізичних осіб (а також їх добровільна участь у відбудові «зелених» об'єктів), але з умовою удосконалення їх державного регулювання (насамперед діяльності іноземних благодійних організацій). Згідно досвіду країн ЄС, в Україні було б доцільним запровадити наступні основні заходи: 1. Законодавчо прирівняти кваліфіковані благодійні організації країн – членів ЄС до українських з відповідною спрощеною процедурою державної реєстрації. 2. Відрегулювати норми українського законодавства, які стримують надання благодійної допомоги юридичними організаціями, збільшивши для них максимальний розмір такої допомоги без додаткового оподаткування. 3. Перенести в цілях вираховування зменшення податкових зобов'язань благодійника, що перевищують дозволений поріг, на витрати майбутніх періодів [28].

Існуючі проблеми з благодійністю пов'язані із зростанням бідності в Україні та так званою «втомою» міжнародних донорів від нашої країни, що пояснюється чотирма роками війни росії проти України, та обумовлюють ширше використання можливостей фінансів ППП для реалізації «зелених» проєктів, фінансові ресурси якого в Україні поки недооцінюють. До певної міри це пов'язано з тим, що проєкти ППП носять ризиковий характер, а частина з них не виконується. Крім того, в Україні державна підтримка надається лише в тому разі, якщо проєкт ППП є дуже потрібним для громади, його реалізація сприяє значному поліпшенню якості життя населення на певній території і він ніколи не зможе окупатися у разі його виконання на комерційних засадах [29].

Для реалізації проєктів ДПП в більшості країн світу упродовж останніх років пошире-

ними секторами були транспорт, екологія, освіта, охорона здоров'я, телекомунікації. Натомість аналіз проєктів ДПП в Україні показує, що основними сферами їх застосування були виробництво та постачання води, газу, тепла, тоді як інфраструктурі, освіті та охороні здоров'я приділялось значно менше уваги [30, с. 59]. У багатьох країнах ЄС на місцевому рівні публічно-приватне партнерство активно розвивається передусім в комунальній сфері, що треба взяти до уваги в Україні. Зокрема, новим вектором розвитку публічно-приватного партнерства можуть стати енергетичні спільноти (кооперативи). Наприклад, у Німеччині існує 998 енергетичних кооперативів, 80 % яких працюють з сонячною енергією. В цілому, енергетичні кооперативи представляють собою об'єднання коштів та зусиль громадян, місцевого самоврядування, малого та середнього бізнесу з метою створення електричної генерації для власного споживання та продажу надлишку електроенергії. В цьому плані Україні треба орієнтуватися на законодавство Європейського Союзу. У ЄС створення та функціонування енергетичних спільнот регулюється нормативною базою, зокрема Директивами ЄС 2018/2001 про сприяння використанню ВДЕ. В Україні за підтримки міжнародних донорів вже створені подібні об'єднання. Так, у Вінницькій області реалізований проєкт громади, де фермери встановили СЕС для зрошення полів, а в Луцьку ОСББ впроваджують дахові панелі та батареї для забезпечення енергетичної автономії. Водночас проблемою є те, що тільки близько третини українських громад з понад 1400 уклали договори про співпрацю з партнерами в зарубіжних країнах, що зменшує їх фінансовий потенціал, в тому числі й в «зеленому» відновленні своїх громад.

Докладного аналізу в Україні вимагає практика випуску в США муніципальних облігацій з ESG-сертифікатом, які ми розглядаємо як новий «зелений» фінансовий інструмент при реалізації публічно-приватного партнерства. Вони допомагають американським місцевим громадам заплатити за десятки років наперед за «зелену» електрику. Крім позитивного впливу на екологію на місцях, це також дозволяє банкам заробляти на дешевих інвестиціях. Але при цьому програє держава, оскільки вона недоотримує податки, бо банки, які залучають інвестиції за допомогою угоди за проплачену наперед «зелену» електрику, не мусять платити федеральний податок.

У провідних країнах світу державні органи активно випускають на міжнародний фондовий ринок «зелені» облігації, щоб отримати додаткові кошти насамперед на розвиток «зеленої» енергетики в країні. Складна фінансово-економічна ситуація в Україні внаслідок війни поки не дозволяє подібне робити в Україні в широких масштабах, залучаючи кошти всіх суб'єктів ППП, хоча деякі вітчизняні компанії випускають такі облігації. Натомість, на думку експертів [31], випуск «зелених» облігацій українськими містами може відіграти значну роль у їх відбудові після війни, оскільки їх емісія створить мультиплікативний ефект, покращить інвестиційну привабливість, діловий клімат, а також конкурентоздатність наших міст. Згідно українського законодавства, емісію «зелених» облігацій може здійснювати особа, що реалізує або фінансує проєкт екологічного спрямування. Отримані кошти можуть бути спрямовані в сфері альтернативної енергетики, на підвищення енергоефективності, на утилізацію та переробку відходів, тощо. Якраз при випуску подібних місцевих «зелених» облігацій важливу роль може відіграти механізм публічно-приватного партнерства, коли ці облігації можуть викупити не тільки українські державні організації (передусім державні банки), але й бізнесові структури, територіальні громади, представники заможних верств населення. Їх інтерес полягатиме в тому, що вказані кошти будуть направлені на покращення насамперед екологічної ситуації в районах їх проживання, а не на отримання максимальних доходів за цими облігаціями. Про це говорить досвід ряду провідних країн світу (передусім країн ЄС), в яких використовується такий елемент «зеленого» фінансування, як «зелені» кредити, що надаються регіональними «зеленими» банками, для проведення робіт з покращення екологічної ситуації в регіоні, в чому зацікавлені вкладники цих регіональних банків.

Випуск «зелених» облігацій має стати важливим джерелом фінансування водопровідно-каналізаційного господарства (ВКГ), яке зараз знаходиться у важкому фінансовому становищі. За оцінками міжнародних партнерів, прямі збитки ВКГ перевищили 4 млрд. дол. США, а кредиторська заборгованість підприємств перевищує 22 млрд. грн., з яких половину складає заборгованість за електроенергію. Чинні тарифи, що встановлені НКРЕКП, покривають лише 65-70 % витрат підприємств. Тобто, як справедливо зауважують експерти, існуюча модель фінан-

сування ВКГ вичерпала себе [32]. Виходом може стати випуск муніципальних облігацій, які дозволять залучити до фінансування ВКГ приватний капітал. Ці облігації дозволять місцевим територіальним громадам залучити кошти вітчизняних та зарубіжних інвесторів, які шукають прозорі та соціально значущі активи для розміщення свого капіталу. А цього якраз можна добитися в рамках муніципально-приватного партнерства як різновиду публічно-приватного партнерства. Натомість, треба пам'ятати, що до 2022 р. ринок муніципальних запозичень в Україні був фрагментарним, а вони в основному стосувалися транспортної галузі. У 2026 р. ситуація покращилася, оскільки лібералізація законодавства та спрощення емісії муніципальних облігацій зробили їх швидким інструментом, який дозволяє територіальним громадам залучати капітал банків та приватних інвесторів. Крім того, механізм облігаційного випуску визначає територіальна громада, що дає змогу сформувати пільговий період протягом якого виплачуються лише відсотки, поки об'єкт будується, а повна виплата за облігаціями відбудеться тоді, коли обладнання почне економити кошти. У той же час, територіальним громадам для зацікавлення інвесторів прийдеться пропонувати для останніх вищу ставку у порівнянні зі ставками по ОВДП, що є під силу тільки великим містам.

Загалом, нашій країні треба розробити механізми підвищення інституційної привабливості «зелених» облігацій як для іноземних, так і для внутрішніх інвесторів. Це пов'язано з тим, що вказані облігації зазвичай торгуються з нижчою прибутковістю, ніж звичайні облігації, так як їх доступність обмежена, і, як наслідок, вони дорожчі для інвесторів [33]. Також треба враховувати те, що «зелені» облігації мають кредитний ризик та ризик дефолту, які загострюються під час воєн.

Висновки. «Зелена» відбудова економіки України вимагає для цього ширшого залучення додаткових фінансових ресурсів, які може забезпечити публічно-приватне партнерство, яке поки у нашій країні недооціню-

ється. Аналіз практики публічно-приватного партнерства в сучасних умовах дозволяє стверджувати, що до його видів слід віднести: 1) державно-приватне партнерство; 2) державно-муніципально-приватне партнерство; 3) державно-муніципально-підприємницьке партнерство; 4) міжмуніципально-державно-приватне партнерство; 5) міжнародно-державно-приватне партнерство; 6) міжнародно-муніципально-приватне партнерство.

Практика використання публічно-приватного партнерства в світі та в Україні доводить, що його фінанси слід розглядати як систему фінансових взаємовідносин, що передбачає об'єднання фінансово-економічних зусиль держави, органів місцевого самоврядування, внутрішніх і зарубіжних інвесторів та спонсорів з розподілом ризиків, відповідальності й доходів при побудові чи реконструкції того чи іншого об'єкта, насамперед інфраструктурного. Подібне трактування фінансів публічно-приватного партнерства треба мати на увазі при фінансуванні «зелених» проєктів при відбудові економіки нашої країни після війни та аргументації для подолання скептицизму країн та організацій-спонсорів, що будуть надавати Україні допомогу на пільгових умовах на реалізацію подібних проєктів, враховуючи існуючі фінансово-економічні ризики, породжені війною росії проти нашої країни та корупцією.

Важливість використання «зелених» фінансів публічно-приватного партнерства не тільки для держави, а й для українських компаній полягає в тому, що компанії які при реалізації «зелених» проєктів впроваджують принципи ESG (передусім, екологічні та соціальні), стають більш конкурентоспроможними, оскільки провадження ESG-стандартів дозволяє компаніям знизити ризики, підвищити ефективність, збільшити капіталізацію, покращити свою репутацію та зменшити вартість позикового капіталу. Крім того, це дозволить українським компаніям швидше пристосуватися до використання податку на вуглецевий слід, запровадженого в ЄС для імпортерів з країн з поза меж Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Тарабановський П., Гриценко Л., Самойлікова А., Була П. Державно-приватне партнерство: еволюція розвитку та популярність висвітлення в наукових публікаціях. *Соціо-економічні відносини в цифровому суспільстві: зб. наук. праць*. 2024. Вип. 1. С. 5–20.
2. Біла І. С., Іллічова Е. І. Світовий досвід державно-приватного партнерства. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. Вип. 21. С. 128–134.

3. Богуславська С. І. Використання інструментів державно-приватного партнерства для повоєнного відновлення економіки України. *Бізнес Інформ*. 2023. № 10. С. 76-85.
4. Вінник О. Роль корпоративної (інституційної) форми державно-приватного партнерства у справі стратегічного інвестування: проблеми правового регулювання. *Збірник наукових праць «Приватне право і підприємництво»*. 2024. Вип. 24. Ч. 2. С. 37-44.
5. Круглов В. В. Державно-приватне партнерство як інструмент інфраструктурного відновлення українських міст. *Актуальні проблеми державного управління*. 2022. 1(60). С. 63-77.
6. Конотопенко О., Лапшин С. Особливості реалізації політики державно-приватного партнерства в умовах повоєнної відбудови України. *Публічне управління і право: історія, теорія, практика*. 2023. Вип. 3. С. 46-50.
7. Шулюк Б. С. Розвиток фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні: монографія. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 434 с.
8. Дячек В., Мірошниченко І., Панова К., Штейнміллер І. (2026). Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. Т. 1(66). С. 520-533. <https://doi.org/10.55643>.
9. Кузьменко Г., Телендій А. Інноваційні моделі публічно-приватного партнерства у відбудові зруйнованих територій: виклики та можливості. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Публічні науки та публічне управління*. 2024. № 4(76). С. 1-77.
10. Петрова І. П., Шилепницький П. І. Публічно-приватне партнерство у повоєнній відбудові України: основні виклики та напрямки розвитку. *Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання*. 2024. С. 140-153.
11. Шулюк Б. С., Врубель Ю. Р., Матляк А. В. Фінанси публічно-приватного партнерства та їх роль у повоєнній відбудові інфраструктури. *Ефективна економіка*. 2026. № 1.
12. Шулюк Б. Дискусійні питання сутності фінансового інструментарію державно-приватного партнерства та проблеми його використання. *Світ фінансів*. 2022. № 1. С. 36-48.
13. Soderholm P. The green economy transition: the challenges of technological change for sustainability. *Soderholm Sustainable Earth*. 2020. 3:6. P. 2-11.
14. Malherbe M., Simon F. Near-Field Communications (NFS) Technology Emergence One or Several Technological Paths? *Journal of Innovation Economics and Management*. 2021. № 2. P. 151- 185.
15. Bjerke I., Johansson S. Innovation in agricultural An analysis Paths? *Journal of Innovation Economics and Management*. 2021. № 2. P. 185-205.
16. Lindenberg N (2014)/ Definition of Green Finance. URL: <https://ssrn.com/abstract=2446496>
17. Ozili P. K (2021). Finance and Social Finance: Is there a Link? *Financial Internet Quarterly*, 17, 1-6. DOI: <https://doi.org/10.2478/figf-2021-0001>
18. Green Investment. *World Green Economy Council*. URL: <https://wgeco.org/green-investment/>
19. Колодійчук І. А., Куртяк М. Б. Соціально-економічні передумови переходу до зеленої економіки в регіонах України. *Регіональна економіка*. 2024. № 2. С. 67-75.
20. Юхименко П. І., Батажок С. Г., Якович Н. В. Перехід до «зеленої» економіки: світовий досвід та українські реалії. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 2. С. 29-44.
21. Пімоненко Т. Концептуальні засади розвитку зеленого фондового ринку в Україні. *Вісник Тернопільського національного університету*. 2018. № 4. С. 69-80.
22. Грубляк О., Олексин А. Зелені облігації як інструмент залучення інвестицій в екологічні проєкти. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 6. С. 95-101.
23. Клименко О., Мала С. «Зелені» облігації як перспективний інструмент залучення інвестицій в екологічні проєкти в Україні. *Економічний вісник університету*. 2020. № 45. С. 52-60.
24. Рац О., Алфімова А. Зелені облігації як перспективний фінансовий інструмент банківського інвестування в Україні. *Управління розвитком*. 2023. № 1. С. 8-18.
25. Щербакова О. А. Роль зелених облігацій у фінансуванні сталого розвитку. *Економіка України*. № 12. С. 3-12.
26. Зварич Р., Масна О. Зелені облігації як інструмент фінансування сталого розвитку в Україні. *Світ фінансів*. 2025. № 2. С. 150-162.
27. Левчук Н. Україна на шляху до ЄС: як ESG змінює правила гри. URL: <https://surl.li/urnyqz> (дата звернення: 15.02.2026).
28. Черкашин В. Оподаткування благодійності: як вирішити проблему. URL: <https://surl.li/qneslk> (дата звернення: 15.02.2026).
29. Запатріна І. Зовсім погано – зі ставленням суспільства до державно-приватного партнерства. URL: <https://surl.li/ddikcy> (дата звернення: 27.02.2026).

30. Затонацький Д., Леонов С. Прогресивні практики реалізації проєктів державно-приватного партнерства в царині критичної інфраструктури. *Соціо-економічні відносини в цифровому суспільстві*: зб. наук. праць. 2024. Вип. 1. С. 59-72.

31. «Зелені» облигації можуть допомогти у відновленні міст після війни – ОП. (rubric-economy). URL: <https://surl.li/kstsoq> (дата звернення: 5.03.2026).

32. Новицький Д. Як оживити водопровідно-каналізаційний сектор. URL: <https://surl.li/izpfbp> (дата звернення: 12.01.2026).

33. Зелені, соціальні та стійкі облигації як механізм імпаکت-інвестування. URL: <https://surl.li/fovvid> (дата звернення: 11.03.2026).

REFERENCES:

1. Tarabanovskiy P., Hrytsenko L., Samoilkova A., & Bula P. (2024). Derzhavno-pryvatne partnerstvo: evoliutsiia rozvytku ta populiarnist vysvitlennia v naukovykh publikatsiakh [Public-private partnership: evolution of development and popularity of coverage in scientific publications]. *Sotsio-ekonomichni vidnosyny v tsyfrovomu suspilstvi*, 1, 5-20. (in Ukrainian)

2. Bila I., & Illichova E. (2018). Svitovy dosvid derzhavno-pryvatnoho partnerstva [World experience of public-private partnership]. *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, 21, 128-134. (in Ukrainian)

3. Bohuslavskaya S. (2023). Vykorystannia instrumentiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva dlia povoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy [Using public-private partnership tools for post-war economic recovery in Ukraine]. *Biznes Inform*, 10, 76-85. (in Ukrainian)

4. Vinnyk O., (2024). Rol korporatyvnoi (instytutsiinoi) formy derzhavno-pryvatnoho partnerstva u spravi stratehichnoho investuvannia: problemy pravovoho rehulivannia [The role of the corporate (institutional) form of public-private partnership in strategic investment: problems of legal regulation]. *Pryvatne pravo i pidpriemnytstvo* 24, 2, 37-44. (in Ukrainian)

5. Kruhlov V. (2022). Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak instrument infrastruktornoho vidnovlennia ukrain-skykh mist [Public-private partnership as a tool for infrastructural renewal of Ukrainian cities]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, 1, (60), 63-77. (in Ukrainian)

6. Konotopenko O., & Lapshyn S. (2023). Osoblyvosti realizatsii polityky derzhavno-pryvatnoho partnerstva v umovakh povoiennoi vidbudovy Ukrainy [Peculiarities of implementing the policy of public-private partnership in the conditions of post-war reconstruction of Ukraine]. *Publichne upravlinnia i pravo: istoriia, teoriia, praktyka*, 3, 46-50. (in Ukrainian)

7. Shuliuk B. (2023). Rozvytok finansovoho mekhanizmu derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini: monohrafiia [Development of a financial mechanism for public-private partnership in Ukraine]. Ternopil: ZUNU, 434. (in Ukrainian)

8. Diachek V., Miroshnychenko I., Panova K., & Shteinmiller I. (2026). Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky. [Financial and credit activities: problems of theory and practice]. 1(66), 520-533. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.55643>.

9. Kuzmenko H., & Telendii A. (2024). Innovatsiini modeli publichno-pryvatnoho partnerstva u vidbudovi zruinovanykh terytorii: vyklyky ta mozhlyvosti [Innovative models of public-private partnership in the reconstruction of destroyed territories: challenges and opportunities]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom*, 4(76), 71-77. (in Ukrainian)

10. Petrova I., & Shylepnytskyi P. (2024). Publichno-pryvatne partnerstvo u povoiennii vidbudovi Ukrainy: osnovni vyklyky ta napriamky rozvytku [Public-private partnership in the post-war reconstruction of Ukraine: main challenges and directions of development]. *Chumachenkivski chytannia*, 140-153. (in Ukrainian)

11. Shuliuk B., Vrubel Yu., & Matliak A. (2026). Finansy publichno-pryvatnoho partnerstva ta yikh rol u povoiennii vidbudovi infrastruktury [Public-private partnership finance and its role in post-war infrastructure reconstruction]. *Efektivna ekonomika*, 1. (in Ukrainian)

12. Shuliuk B. (2022). Dyskusiini pytannia sutnosti finansovoho instrumentarii derzhavno-pryvatnoho partnerstva ta problemy yoho vykorystannia [Discussion questions about the essence of the financial instruments of public-private partnership and the problems of its use]. *Svit finansiv*, 1, 36-48. (in Ukrainian)

13. Soderholm P. The green economy transition: the challenges of technological change for sustainability. *Soderholm Sustainable Earth*. 2020. 3:6. P. 2-11. (in English)

14. Malherbe M., & Simon F. Near-Field Communications (NFS) Technology Emergence One or Several Technological Paths? *Journal of Innovation Economics and Management*. 2021. № 2. P. 151-185. (in English)

15. Bjerke, L., & Johansson, S. (2022). Innovation in agriculture: An analysis of Swedish agricultural and nonagricultural firms. *Food Policy*, 109, article number 102269. (in English) doi: 10.1016/j.foodpol.2022.102269.
16. Lindenberg, N. (2014, April 15). Definition of Green Finance. <https://surl.lu/lyqvjb> (in English)
17. Ozili P. K (2021). Finance and Social Finance: Is there a Link? *Financial Internet Quarterly*, 17, 1-6. (in English) DOI: <https.org/10.2478/figf-2021-0001>
18. Green Investment. *World Green Economy Council*. URL: <surl.li/pjwhyf> (in English)
19. Kolodiichuk I., & Kurtiak M., (2024). Sotsialno-ekonomichni peredumovy perekhodu do zelenoi ekonomiky v rehionakh Ukrainy [Socio-economic prerequisites for the transition to a green economy in Ukraine's regions]. *Rehionalna ekonomika*, 2, 67-75. (in Ukrainian)
20. Yukhymenko P., Batazhok S., & Yakovych N. (2023). Perekhid do «zelenoi» ekonomiky: svitovyi dosvid ta ukraïnski realii [Transition to a "green" economy: global experience and Ukrainian realities.] *Ekonomika ta upravlinnia APK*, 2, 29-44. (in Ukrainian)
21. Pimonenko T. (2018). Kontseptualni zasady rozvytku zelenoho fondovoho rynku v Ukraini [Conceptual principles for the development of a green stock market in Ukraine]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho universytetu*, 4, 69-80. (in Ukrainian)
22. Hrubliak O., & Oleksyn A., (2024). Zeleni oblihotsii yak instrument zaluchennia investytsii v ekolohichni proiekty [Green bonds as a tool for attracting investment in environmental projects]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, 6, 95-101. (in Ukrainian)
23. Klymenko O., & Mala S. (2020). Zeleni oblihotsii yak perspektyvnyi instrument zaluchennia investytsii v ekolohichni proiekty v Ukraini [Green bonds as a promising tool for attracting investments in environmental projects in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, 45, 52-60. (in Ukrainian)
24. Rats O., & Alfimova A. (2023). Zeleni oblihotsii yak perspektyvnyi finansovyi instrument bankivskoho investuvannia v Ukraini [Green bonds as a promising financial instrument for banking investment in Ukraine]. *Upravlinnia rozvytkom*, 1, 8-18. (in Ukrainian)
25. Shcherbakova O. (2023). Rol zelenykh oblihotsii u finansuvanni staloho rozvytku [The role of green bonds in financing sustainable development]. *Ekonomika Ukrainy*, 12, 3-12. (in Ukrainian)
26. Zvarych R., & Masna O. (2025). Zeleni oblihotsii yak instrument finansuvannia staloho rozvytku v Ukraini [Green bonds as a tool for financing sustainable development in Ukraine]. *Svit finansiv*, 2, 150-162. (in Ukrainian)
27. Levchuk N., (2024). Ukraina na shliakhu do Yes: yak ESG zminiuiе pravyla hry [Ukraine on the path to the EU: how ESG changes the rules of the game]. Available at: <https://surl.li/urnyqz> (accessed February 15, 2026).
28. Cherkashyn V., (2024). Opodatkuvannia blahodiinosti: yak vyrishyty problemu [Taxation of charity: how to solve the problem]. Available at: <https://surl.li/qneslk> (accessed February 15, 2026).
29. I. Zapatrina I. (2019). Zovsim pohano – zi stavlenniam suspilstva do derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Very bad – with society's attitude towards public-private partnerships]. Available at: <https://surl.lt/ddiky> (accessed February 27, 2026).
30. Zatonatskyi D., & Lieonov S. (2024). Prohresyvni praktyky realizatsii proektiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva v tsaryni krytychnoi infrastruktury [Progressive practices in implementing public-private partnership projects in the field of critical infrastructure]. *Sotsio-ekonomichni vidnosyny v tsyfrovomu suspilstvi*, 1, 59-72. (in Ukrainian)
31. Ukrinform (2022). «Zeleni» oblihotsii mozhut dopomohty u vidnovlenni mist pislia viiny – OP [Green bonds can help rebuild cities after war – OP]. Available at: <https://surl.li/kstsoq> (accessed March 5, 2026).
32. D. Novytskyi, (2025). Yak ozhyvyty vodoprovodno-kanalizatsiinyi sektor [How to revitalize the water supply and sewage sector]. Available at: <https://surl.li/izpfbp> (accessed January 12, 2026).
33. UkraineInvest (2022). Zeleni, sotsialni ta stiiki oblihotsii yak mekhanizm impakt-investuvannia [Green, social and sustainable bonds as an impact investment mechanism]. Available at: <https://surl.li/fovvid> (accessed March 11, 2026).

Дата надходження статті: 23.03.2026

Дата прийняття статті: 14.04.2026

Дата публікації статті: 23.04.2026